

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר

מתן פטור מאישור הסדר כובל

הסדר בין הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ והראל

חברה לביטוח בע"מ לבין גילעד גימלאות לעובדים דתיים בע"מ

1. פתח דבר

ביום 14 באוגוסט 2007 הונחה בפני הודעת מיזוג מיזוג בין הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן: "הראל השקעות") והראל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "הראל ביטוח") (להלן ביחד: "קבוצת הראל") לבין גילעד גימלאות לעובדים דתיים בע"מ (להלן: "גילעד"), לפיו רכשה קבוצת הראל את קרנות הפנסיה ואת פעילות קופות הגמל של גילעד. נתתי את הסכמתי לעסקת המיזוג ביום 9 בנובמבר 2007.

בצד עסקת המיזוג, הובאה לבחינתי תנית אי-תחרות החלה על גילעד, ביחס ללקוחות קרן הפנסיה הותיקה הנותרת בבעלותה. החלטתי עניינה בתניה זו.

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת השפעתו האפשרית על התחרות בשוק הרלבנטי, ולאחר שנועצתי בועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי הכבילה שבהסדר אינה מגבילה את התחרות בחלק ניכר של השוק המושפע מן ההסדר, וכי היא אינה פוגעת פגיעה של ממש בתחרות בשוק כאמור, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו.

מטעמים אלו ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

2. הצדדים להסדר ועסקת המיזוג

הראל השקעות, היא חברה ציבורית בבעלות משפחת המבורגר (40.01%), סנפוארנה (חברה זרה בבעלות סינגפורית – 20.2%), בנק דיסקונט (5.96%), כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ (6.25%) והציבור, הפועלת בתחום הביטוח, שוק ההון, נדל"ן, קרנות פנסיה, קופות גמל וקרנות נאמנות.

הראל ביטוח, היא חברה פרטית בבעלות מלאה של הראל השקעות, שבשליטת משפחת המבורגר, העוסקת בתחום הביטוח האלמנטארי וביטוח החיים.

גילעד, היא חברה פרטית בבעלות מלאה של העמיתים בה, העוסקת בניהול קרנות פנסיה וקופות גמל.

עסקת המיזוג מורכבת משני הסכמים: **האחד** - ולפיו הראל השקעות רוכשת שליטה מלאה בחברת גילעד קרן פנסיה מקיפה בע"מ (חברה בשליטתה המלאה של גילעד אשר מנהלת שתי

קרנות פנסיה חדשות - גילעד רווחית וגילעד משלימה); **והשני** - ולפיו הראל ביטוח רוכשת את פעילות שלוש קופות הגמל שבניהול גילעד (גילעד קופות גמל לתגמולים ופיצויים בע"מ; קרן השתלמות לעובדים ליד גילעד בע"מ; וגילעד קופה מרכזית לפיצויים).

במסגרת שני ההסכמים המתוארים מוכרת גילעד לקבוצת הראל את כל פעילותה, לרבות מוניטין, זכויות, ידע, מאגרי מידע ואת הזכות לעשות שימוש בשם "גילעד", אך מותרת בידיה את פעילותה בקשר עם ניהול קרן הפנסיה הותיקה "גילעד".

3. ההסדר הכובל

במסגרת ההסכם בין הצדדים נקבעה תניית אי-תחרות לפיה מתחייבת גילעד שלא לפנות או להציע לעמיתה בקרן הפנסיה הותיקה הנותרת בבעלותה, מוצרי חיסכון ארוך טווח מסוגים שונים אשר יש לה זיקת בעלות אליהם.

משך ההתחייבות לאי תחרות הועמד על חמש שנים החל ממועד השלמת העסקה.

נחיצותה של תקופת אי-התחרות נעוצה בחשש מפני האפשרות כי גילעד או מי מטעמה ירוקנו את העסקה מתוכנה, לאחר הוצאתה לפועל, וזאת לאור מבנה הבעלות הייחודי של גילעד. נסביר את הדברים.

גילעד היא "קרן ותיקה", כהגדרת מונח זה בסעיף 1 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-1995¹. קרנות הפנסיה הותיקות נסגרו להצטרפותם של מבוטחים חדשים בשנת 1995 בעקבות הגירעונות האקטואריים שהיו בקרנות אלו. בשנת 2003, במסגרת הסדר קרנות הפנסיה, מונו מנהלים מיוחדים לשמונה קרנות פנסיה ותיקות. לקרנות הפנסיה האחרות שלא סבלו מגירעונות אקטואריים, ובהן גילעד, לא מונה מנהל מיוחד והעמיתים של גילעד נותרו הבעלים בפועל של קרן הפנסיה הותיקה גילעד.

ככל קרן פנסיה, גילעד זכאית לגבות מהעמיתים בה דמי ניהול. עם זאת, עקב מבנה האחזקות של העמיתים בקרן הפנסיה, אין משמעות של ממש לשיעור דמי הניהול שגילעד גובה מעמיתה, הואיל וכל רווח שגילעד מפיקה כתוצאה מגביית דמי ניהול לא נגרע מהעמיתים, מאחר שרווח זה שייך ממילא לעמיתים, ככובעם כבעלי גילעד. באופן דומה, גם במידה וגילעד לא תגבה דמי ניהול, ממילא ישאו העמיתים בהוצאות הניהול של קרן הפנסיה עקב גילום הוצאות הניהול בפנסיה מופחתת לעמיתים.

מכאן החשש, כי מצב ייחודי זה עלול להוביל לכך שלאחר ביצוע העסקה נשוא בקשת הפטור, גילעד תחזיק, במישרין או בעקיפין, מוצרי חיסכון ארוך טווח כגון קופות גמל חדשות במקום קופות הגמל שמכרה לה, ותציע אותן לעמיתי גילעד בקרן הותיקה (שהם למעשה אותם העמיתים בקופות הגמל העוברות לידי הראל במסגרת עסקת המיזוג). זאת, כנגד דמי ניהול נמוכים במיוחד, תוך סבסוד הוצאות הניהול של קופות גמל אלה מכספי הקרן הותיקה - שבבעלות העמיתים. בכך, עלולה גילעד להתחרות על ליבם של עמיתה, בתנאים לא הוגנים ובלתי תחרותיים.

מטעמים אלה, ביקשה הראל להאריך את תקופת אי התחרות בשנה נוספת מעל התקרה הקבועה בפטור הסוג לכבילות נלוות למיזוגים.

¹ להרחבה ראו דוח שנתי של הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון לשנת 2006. פורסם באינטרנט בכתובת: http://www.mof.gov.il/hon/2001/general/rep_06.asp

4. השפעת ההסדר על התחרות

השפעתו של ההסדר הכובל הנלווה לעסקת המיזוג בה עסקינן, מוגדרת ומתוחמת לקבוצת העמיתים החברים בקרן הפנסיה הותיקה של גילעד, אשר גילעד עשויה להציע להם מוצרי חסכון ארוך טווח שהיא עשויה להקים או לרכוש בעתיד. ההסכם אינו מונע מציבור העמיתים של גילעד בקרן הפנסיה הותיקה לקבל הצעות מחיר מכל קופת גמל או קרן השתלמות שאינה בבעלות גילעד ובמקביל יוכל יתר ציבור המפקידים במשק ליהנות מכל סל המוצרים שתציע גילעד. יש להוסיף ולציין, כי התניה אינה חלה ביחס לתחרות עם כיסויים ביטוחיים משלימים או תחרות עם קרנות ותיקות, אם זו תותר.

בנסיבות המקרה שלפנינו, כאשר מחד קיים חשש לריקון אפשרי של העסקה מתוכנה ומאידך מוגבלת תניית האי תחרות לקבוצה ההכרחית והמצומצמת ביותר לשם הפסת החשש מפני ריקון העסקה – העמיתים של קרן הפנסיה הותיקה גילעד – ראיתי לנכון להאריך את משך תקופת הפטור בשנה אחת נוספת מעבר לרף ארבע השנים שנקבע בפטור הסוג. בפרט הדברים אמורים לנוכח התחרות השוררת בענף, קיומם של מתחרים נוספים ומשמעותיים ונתחי השוק של הצדדים לעסקת המיזוג דנא.

5. סוף דבר

לאחר שבחנתי את הכבילה הנדונה, כמו גם את השפעתה האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי אין בה כדי לפגוע פגיעה של ממש בתחרות בשוק הרלוונטי, כי עיקרה אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי היא נחוצה למימוש עיקר הסכם המיזוג. לפיכך מצאתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בתוך 45 יום בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

רונית קן

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים,

י' טבת תשס"ח

19 בדצמבר 2007